

Høringssvar – Forslag til lov om aldersgrense for bruk av sosiale medier

Ombudets overordnede syn på forslaget

Likestillings- og diskrimineringsombudet, heretter ombudet, støtter regjeringen om en innføring av aldersgrenser for bruk av sosiale medier, med merknadene under.

Alder er et diskrimineringsgrunnlag, jf. likestillings- og diskrimineringsloven (ldl.) § 6. Ombudet er av den oppfatning at aldersgrenser for bruk av sosiale medier langt på vei understøttes av saklige hensyn, jf. ldl. § 9. De aktuelle skadevirkningene er omtalt i høringsnotatet og dessuten i vårt brev til DFD av 19.juni 2025, omtalt under.

Hvorvidt proporsjonalitetskravet er oppfylt vil trolig bero på hvilke digitale tjenester som omfattes av lovens definisjon av «sosiale medier», se våre kommentarer under. En gradert aldersgrense vil sannsynligvis være bedre egnet til å oppfylle proporsjonalitetsprinsippet. På den måten kan regelverket i større grad gi barn nødvendig beskyttelse, uten å krenke deres grunnleggende rettigheter til informasjon og deltagelse.

Ombudet støtter lovforslaget, men i forlengelse av dette tiltaket er det avgjørende at aldersgrensen ikke blir en hvilepute for norske myndigheter. Aldersgrenser løser ikke hovedproblemet med sosiale medier slik vi kjenner dem i dag, herunder spredningen av skadelig innhold og avhengighetsskapende design. Lovforslaget vil heller ikke beskytte barn over 15 år, eller andre sårbare unge og voksne fra digitale plattformers skadelige mekanismer.

Ombudet mener at norske myndigheter må iverksette flere tiltak for å beskytte alle brukere av sosiale medier, og den beste måten å gjøre dette på er å redusere eller fjerne funksjonaliteter som leder til risiko fra tjenestene. Et tiltak med stort potensiale er å forby overvåkningsøkonomien, da denne forretningsmodellen er en trussel for de norske kjerneverdiene, demokratiet og for vår samfunnssikkerhet.

Overvåkningsbasert forretningsmodell som driver for skadelig innhold og avhengighetsskapende design

Som nevnt i ombudets hørings svar til Digital Services Act (DSA) er vårt syn at forretningsmodellen de sosiale mediene typisk baserer seg på, nemlig *overvåkningsøkonomien*, har så store skadevirkninger at den bør fases ut. I den forbindelse vises det til vårt brev til DFD av 19. juni 2025. Avsender av brevet er ombudet i samarbeid med flere andre organisasjoner, herunder Forbrukerrådet, Amnesty International Norge og Redd Barna. En rekke fagpersoner har også signert brevet og gitt sin støtte til vårt forslag om å fase inn et generelt forbud mot overvåkningsbasert markedsføring.

Ombudet påpeker igjen den mangelfulle oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak, hvor regjeringen blir bedt om å vurdere hvilket handlingsrom Norge har til å regulere digitale tjenester utover reguleringen i Digital Services Act og Digital Markets Act, med tanke på å vurdere konsekvenser ved et norsk forbud mot reklame som er basert på masseinnsamling av personopplysninger, sporing og profilering av enkeltpersoner på digitale plattformer, jf. Dokument 8:167 S (2021-2022), Innst. 100 S (2022-2023), [Sak - stortinget.no](#). Ombudet med andre organisasjoner og ombud, herunder Forbrukerrådet, Amnesty og Barneombudet etterspør regjeringens oppfølging av denne saken.

Våre kommentarer til definisjonen av «sosiale medier»

Det er avgjørende at definisjonene av sosiale medier treffer riktig for å oppnå lovens formål. En for vid definisjon vil kunne utgjøre et uforholdsmessig inngrep i barns rett til informasjons- og ytringsfrihet, og en for smal definisjon vil gå på bekostning av deres rett til beskyttelse mot skadelige tjenester. Ombudet anerkjenner at dette er en krevende grensedragning.

En ytterligere utfordring i denne sammenheng er at sosiale plattformer er i kontinuerlig endring (endringer ved selve teknologien), og endringer ved bruken av digitale tjenester (endring av bruksmønster). Når eksempelvis Spotify eller ulike dataspill åpner opp for nye chattefunksjoner kan brukermønsteret endre seg. Avgrensingen mot slike tjenester kan da bli uheldig i praksis og uthule lovens formål. Vi viser til Barneombudets utførlige hørings svar angående denne problemstillingen.

Ombudet er i likhet med flere andre høringsinstanser, svært kritisk til at eksempelvis Snapchat skal være unntatt lovens virkeområde. Denne tjenesten er svært utbredt

blant barn og unge, og sammenholdt med de avhengighetsskapende mekanismene som er integrert i plattformen, bør tjenesten falle innenfor lovens definisjon, se blant annet https://www.dn.no/innlegg/snapchat/barn/sosiale-medier/barna-betaler-prisen-for-snapchats-suksess-i-norge/2-1-1873213?zeph_r_sso_ott=Hj7SmE.

Ellers viser vi til Forbrukerrådets høringssvar og forslag om å bygge på EUs definisjon av «sosiale medier» slik det er definert i DSA, samt å trekke grensene mellom hvilke tjenester som faller innenfor og utenfor regelverket ved en risikobasert tilnærming, med henvisning til risikokategoriene OECD har definert.

Aldersverifiseringen må være tilgjengelig for alle

Når det gjelder spørsmålet om aldersverifisering, deler ombudet både Datatilsynets og Forbrukerrådets bekymring om løsningen medfører en risiko for krenkelser av brukernes øvrige grunnleggende rettigheter. Et åpenbart poeng i denne sammenhengen er at alle brukere av sosiale medier må etter dette verifiseres for at ordningen skal fungere, ikke bare barn.

All den tid utilsiktede konsekvenser av aldersverifisering ikke er vurdert av departementet kan et alternativ være å innføre aldersgrenser uten verifisering. En slik løsning bør kombineres med tiltak for å spre informasjon om aldersgrensene til barn, foreldre og andre med ansvar for barn. På den måten kan regelverket få effekt og bli normdannende. En solid verifiseringsløsning kan komme på plass på et senere tidspunkt når risikoene er grundig vurdert.

Dersom aldersverifisering likevel tas i bruk på et tidligere tidspunkt, vil ombudet gjøre departementet oppmerksom på at verktøy for aldersverifisering kan ha en uheldig slagside ved at enkelte befolkningsgrupper kan være avskåret fra å benytte løsningen, slik tilfellet er for verifiseringsløsningen BankID. Her rammes typisk eldre personer som ikke har BankID, og enkelte personer med funksjonsnedsettelse og personer med etnisk minoritetsbakgrunn ved at de ikke får utstedt BankID på lik linje med andre. Å overføre denne formen for utestenging også til digitale plattformer er uakseptabel i et likestillingsperspektiv.

Ombudet minner om at norsk lov og CRPD krever at IKT-løsninger er tilgjengelige for mennesker med funksjonsnedsettelse, jf. likestillings- og diskrimineringsloven §§ 17 og 18, IKT-forskriften og CRPD artikkel 9 om tilgjengelighet.

Vi ønsker departementet lykke til videre med arbeidet!

Sendt inn den 7.oktober 2025